

מנהגות

שינוי הדף היומי בדרך קצרה

לע"נ הגאון רבי שלום בן ציון
בן רבי שמואל פלמן זצוק"ל
הערות והנצחות טל' 0548449853 או מייל
MABADAF12@GMAIL.COM

גליון 318 פרשת בא תשפ"ו

מנחות יד-כ

שר' יוסי גזר רק בקומץ לבונה משום קומץ מנחה וחכמים גזרו בקומץ משום קומץ מנחת חוטא וגזרו בלבונה משום לבונה שבאה בבזיכים וכן בכבש משום כבש חבירו ובבזך משום בזך חבירו אך אם אין חצי מתיר וחצי אכילה במקום אחר רבנן לא יגזרו, וממה שכתוב בסיפא מוכח כן שרבנן לא גזרו סתם שכתוב שחכמים מודים לר"מ במנחת חוטא ובמנחת קנאות שאם פיגל בקומץ הוא פיגל וחייבים עליו כרת שהקומץ הוא המתיר ומדוע שנו את זה הרי זה פשוט כשאין מתיר נוסף אלא משמע שהם גזרו בקומץ מנחה משום מנחת חוטא.

משנה אם נטמאה אחת מהחלות או אחד מהסדרים לר' יהודה שניהם יצאו לבית השריפה וחכמים אומרים שרק הטמא נשרף והטהור יאכל. **גמרא** ר"א אומר שנחלקו לפני זריקה אף לאחר זריקה לכו"ע הטמא טמא והטהור יאכל, ורב פפא מביאר שהם נחלקו לפני זריקה אם ציץ מרצה על אכילות,

דף טו שלרבנן הציץ מרצה על אכילות ולר' יהודה הציץ לא מרצה על אכילות, ורב הונא בר רב נתן מקשה הרי לכו"ע הציץ מרצה על העולים ובכ"ז נחלקו, ששנינו שלר' יהודה אם נטמא אחד מהבזיכים שניהם יעשו בטומאה כי אין קרבן ציבור חלוק ולחכמים הטמא בטומאתו והטהור בטהרתו, ורב אשי מוכיח ממה ששנינו שר' יהודה אומר שאם שבט אחד טמא וכל השבטים טהורים יעשו פסח בטומאה כי אין קרבן ציבור חלוק ומה זה שייך לריצוי ציץ, ורבינא מוכיח ממשנתנו שבנטמא אחד מהחלות ואחד מהסדרים שלר' יהודה שניהם יצאו לבית השריפה ולחכמים הטמא בטומאתו והטהור בטהרתו, ואם נאמר כרב פפא מדוע לא כתוב כי הציץ מרצה על אכילות אלא אמר ר' יוחנן שיש לנו לימוד ערוך בידינו שר' יהודה סבר שאין קרבן ציבור חלוק.

משנה תודה מפגלת את הלחם ולחם לא מפגל את התודה שאם שחט את התודה על מנת לאכול ממנה מחר הוא והלחם מפוגלים ואם שחט על מנת לאכול מהלחם למחר הלחם מפוגל והתודה לא מפוגלת, כבשי עצרת מפגלים את הלחם אך הלחם אינו מפגל את הכבשים, שאם שחט את הכבשים כדי לאכול מהם למחר פיגל אותם ואת הלחם, אך אם שחט על מנת לאכול את הלחם למחר פיגל רק את הלחם ולא את הכבשים. **גמרא** אין לבאר שהטעם שהתודה מפגלת את לחמה הוא כדברי רב כהנא שהלחם נקרא תודה כמו שכתוב **והקריב על זבח התודה חלות** שא"כ נאמר שהלחם מפגל את התודה, אך יש לומר שהלחם נקרא תודה אך התודה לא נקראת לחם, אך לפ"ז מדוע הכבשים מפגלים את הלחם והלחם לא מפגל את הכבשים והרי לא מצאנו שלחם נקרא כבשים אלא הטעם הוא שהלחם בא בגלל התודה והתודה לא באה בגלל הלחם וכן הלחם מגיע בגלל הכבשים אך הכבשים לא באים בגלל הלחם, והמשנה כתבה את שניהם שאם היה כתוב תודה היינו אומרים שרק בתודה אם פיגל בלחם לא פיגל בתודה כיון שאינם זקוקים זה לזה בתנופה אך בכבשי עצרת שהזקוק עם הלחם בתנופה נאמר שאם פיגל בלחם פיגל גם בכבשים, לכן המשנה כתבה גם בכבשי עצרת.

ר"א שאל את רב במי ששחט תודה כדי לאכול כזית ממנה ומלחמה, ואין ספק על התודה עצמה שאם כולה לא מתפגלת מהלחם ודאי היא לא תתפגל ממנה ומלחמה אך הספק הוא לגבי פיגול בלחם אם התודה מצטרפת לפגל את הלחם או לא, ורב אמר שגם בזה הלחם מפוגל והתודה לא, והקשה לו שזה ק"ו שאם המפגל לא מתפגל מי שבא לפגל ולא פיגל ודאי לא יתפגל, אך יש לדחות שלא אומרים ק"ו כזה שהרי שנינו **עמוד ב** מעשה באחד שזרע את כרמו של חבירו כשהיה סמדר וחכמים אסרו את הזרעים, והיה ניתן ללמוד בק"ו שאם האוסר גפנים אינו נאסר א"כ הזרעים שבאו לאסור ולא אסרו ודאי לא יאסרו אלא שלא אומרים ק"ו זה, אך יש לומר שהתורה אסרה רק קנבוס ולוף ושאר זרעים אסורים רק מדרבנן והם קנסו את מי שעשה איסור ולא את השני אך לגבי פיגול כן ניתן ללמוד מק"ו, ויש ששנו

דף יד משנתנו היא כדעת רבי שמחשבה בשני חלות של שתי הלחם מצטרפים ששנינו שמי ששחט את הכבש כדי לאכול חצי זית מחלה זו ושחט את חבירו לאכול חצי זית מחלה זו רבי אומר שזה כשר, משמע שזה בדיעבד כשאמר חצי חצי אך אם חשב כדי לאכול כזית משתיהם זה מצטרף, ולכאורה אם רבי דיבר לדעת רבנן מספיק מחשבה גם באחת מהן ואם הוא דיבר לר' יוסי זה יצטרף רק אם זה נחשב גוף אחד, ויש לומר שהוא דיבר לדעת רבנן ואין הכוונה עד שיפגל בשתיהן דהיינו בחלות אלא בשניהם והיינו בכבשים ואפילו באחד מהם ולהוציא מדעת ר"מ שמפגלים בחצי מתיר, קמ"ל שלא, אך קשה שמה ששנינו לעיל לעולם שאין בו כרת עד שיפגל בשניהם משמע שבא להוציא מכמה דברים וזה מובן אם זה כר' יוסי ובא להוציא מר"מ ומרבנן, אך אם באים רק להוציא מדעת ר"מ מדוע כתוב לעולם, ועוד הרי רב אשי הוכיח מברייתא שרבי אמר בשם ר' יוסי שאם פיגל בדבר שנעשה בחוץ פיגל ואם פיגל בדבר שנעשה בפנים לא פיגל שאם עמד בחוץ ואמר הריני שוחט על מנת להזות מחר מדמו לא פיגל כי זה מחשבה בחוץ על דבר שבפנים, ואם עמד בפנים ואמר הריני מזה על מנת להקטיר אימורים מחר ולשפוך שיריים מחר לא פיגל כי זה מחשבה בפנים על דבר שנעשה בחוץ ואם עמד בחוץ ואמר הריני שוחט על מנת לשפוך שיריים ולהקטיר אימורים מחר פיגל כי זה מחשבה בחוץ על דבר שנעשה בחוץ, ולכאורה פיגול שייך בשפיכת שיריים רק לגבי הדם והרי דם אינו מתפגל כמו ששנינו אלו דברים שלא חייבים עליהם משום פיגול, קומץ לבונה קטורת ומנחת כהנים ומנחת נסכים ומנחת כהן משיח והדם, אלא משמע שהבשר מתפגל, ויש ללמוד שאם כשלא חשב בבשר הוא פיגל לדעת ר' יוסי ודאי שכשחשב בזבח בירך ימין שפיגל בירך שמאל, ורבינא הוכיח ממה ששנינו שמי שקמץ מנחה על מנת לאכול שירייה או להקטיר קומצה למחר מודה ר' יוסי שפיגל וחייבים עליו כרת ומה שייך פיגל על הקומץ הרי שנינו שלא חייבים משום פיגול על הקומץ עצמו אלא ודאי מדובר לפגל את השיריים ויש ללמוד מק"ו שאם כשלא חשב בשיריים הם מתפגלים **עמוד ב** ודאי כשחשב בזביחה עצמה על ימין שפיגל בשמאל, אלא מביאר ר' יוחנן שר' יוסי סובר שהתורה עשתה את החלות כגוף אחד וגם כשני גופים, כגוף אחד שהם מעכבים אחד על השני וכשני גופים שיעשו כל אחד בנפרד ואם ערבם הם מתערבים כי הם כגוף אחד ואם חלקם הם נחלקים כי הם כשני גופים.

ר' יוחנן מסתפק אם פיגל בחלק מלחמי תודה שהם ד' מינים או במנחת מאפה שהם שני מינים אם פיגל בכל החלות, ורב תחליפא מא"י אמר לו ששנינו וכן אתה אומר בלחמי תודה ובמנחת מאפה.

שנו בברייתא שאם חשב בשעת שחיטה לאכול חצי זית ובשעת זריקה חשב לאכול חצי זית זה פיגול כי שחיטה וזריקה מצטרפים, יש מדייקים שרק שחיטה וזריקה מצטרפים כי שניהם מתירים אך קבלה והולכה לא, ויש מדייקים שאם שחיטה וזריקה שהם רחוקים מצטרפים ק"ו שקבלה והולכה שסמוכים זה לזה שיצטרפו, אך קשה שלוי שנה שד' עבודות לא מצטרפים לפיגול שחיטה וזריקה קבלה והולכה, מביאר רבא שזה מחלוקת רבי ורבנן ששנינו לעיל שאם שחט את הכבש לאכול חצי זית מחלה זו ושחט את חבירו לאכול חצי זית מחלה זו רבי אומר שזה כשר, ואביי דוחה שרבי הכשיר בחצי מתיר וחצי אכילה אך לא שמענו ממנו בכולו מתיר וחצי אכילה, ורבא בר רב חנן אומר שאם רבי סבר שכולו מתיר וחצי אכילה מצטרף לפיגול א"כ יש לגזור גם בחצי מתיר וחצי אכילה שהרי גם ר' יוסי גזר וגם רבנן גזרו ששנינו שלהקטיר לבונתה למחר ר' יוסי אומר שפסול ואין בו כרת ולרבנן יש בו כרת, וגם לרבנן יש לגזור ששנינו שאם פיגל בקומץ ולא בלבונה או בלבונה ולא בקומץ לר"מ פיגול וחייבים עליו כרת ולרבנן אין בו כרת עד שיפגל בכל המתיר, אמר אביי

שר"א שאל את רב על כבשי עצרת שאחד שחט כבשים כדי לאכול כזית מהם ומלחמם ואין שאלה על הכבשים שאם אינם מתפגלים במחשבה בכל הלחם הם לא יתפגלו גם במחשבה במיעוט לחם, והספק הוא על הלחם אם הכבשים מצטרפים לפגל את הלחם או לא, ורב אמר שגם בזה הלחם מפוגל והכבשים לא, והיה ניתן לדרוש ק"ו שאם המפגל לא מתפגל מי שבא לפגלו ולא פגלו ודאי לא יתפגל וניתן ללמוד מהמקרה של מי שזרע את כרמו של חברו סמדר שזרעיו נאסרו שלא אומרים ק"ו כזה, ויש לדחות שהתורה אסרה קנבוס ולוף ושאר זרעים נאסרו רק מדרבנן והם קנסו את מי שעשה איסור ולא את השני אך לגבי כבשים ניתן ללמוד מהק"ו, מי ששנה את ספיקו של ר"א על תודה כ"ש שיש להסתפק בכבשים אך מי ששנה את ספיקו של ר"א על כבשים יש לומר שהספק הוא רק על כבשים שהוזקקו עם הלחם לתנופה אך בתודה שאינה זקוקה ללחם פשוט שהלחם לא יתפגל, ר' אבא זוטי שנה את ספיקו של ר"א שהוא שחט כבש על מנת לאכול מחבירו למחר, ומי הוא חברו האם משמע כבש ואינו מפגל או שכוונתו היתה ללחם והוא פיגל את הלחם, ורב אמר לו ששנינו שאם שחט את כבש על מנת לאכול ממנו למחר הוא נעשה פיגול וחבירו כשר ואם שחט על מנת לאכול מחבירו למחר שניהם כשרים ומשמע שחבירו הכוונה לכבש, אך יש לדחות שהברייתא דברה כשהוא פירש חבירו כבש.

משנה לר"מ הזבח מפגל את הנסכים אחר שקדשו בכלי ונסכים לא מפגלים את הזבח שאם שחט זבח על מנת לאכול ממנו למחר הוא ונסכיו מפוגלים, ואם שחטו על מנת להקריב את נסכיו למחר הזבח לא מפוגל. **גמרא** שנו בברייתא שלר"מ חייבים בפיגול על נסכי בהמה שדם הזבח מתירם בהקרבה ואמרו לו הרי אדם יכול להביא היום את זבחו ואת הנסכים יכול להביא עד עשרה ימים אמר ר"מ אני אמרתי כשהם באים עם הזבח אמרו לו שגם כשבא עם הזבח הוא יכול לשנותו לזבח אחר, ואמר רבא שר"מ סובר שאי אפשר לשנות לזבח אחר כי הם הוקבעו עמו בשחיטה כלחמי תודה.

שנו בברייתא שלר"מ חייבים בפיגול על לוג שמן של מצורע שדם האשם מתירו לבהונות ואמרו לר"מ הרי אדם יכול להביא את אשמו היום ואת הלוג הוא יכול להביא עד עשרה ימים אמר ר"מ שדברתי כשהוא בא עם האשם אמרו לו הרי הוא יכול לשנותו לאשם אחר, ואמר רבא שר"מ סובר שהלוג נקבע בשחיטת האשם כלחמי תודה.

דף טז משנה מי שפיגל בקומץ ולא בלבונה או בלבונה ולא בקומץ לר"מ זה פיגול שחייבים עליו כרת ולחכמים פטור מכרת עד שיפגל בכל המתיר, וחכמים מודים במנחת חוטא ומנחת קנאות שכשפיגל בקומץ הוא פיגול וחייב עליו כרת שהקומץ הוא המתיר, אם שחט אחד מהכבשים על מנת לאכול שני חלות למחר או שהקטיר את הבזיכים על מנת לאכול שני סדרים למחר, לר"מ הוא פיגול וחייבים עליו כרת ולחכמים אינו פיגול עד שיפגל בכל המתיר, ואם שחט אחד מהכבשים על מנת לאכול ממנו למחר הוא פיגול וחבירו כשר ואם שחט על מנת לאכול מחבירו למחר שניהם כשרים. **גמרא** רב אומר שר"מ וחכמים נחלקו כשנתן את הקומץ בשתיקה וחשב בלבונה אך אם נתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה לכו"ע זה פיגול כי הוא עושה על דעת הראשונה, ושמואל אומר שנחלקו גם בחשב בקומץ ושתק בלבונה, וכשאמר רבא שמועה זו הקשה לו רב אחא בר הונא ששנינו שפיגל רק בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך אך אם כשבא להקטרה נתן את הקומץ בשתיקה ואת הלבונה במחשבה או שנתן את הקומץ במחשבה ואת הלבונה בשתיקה לר"מ הוא פיגול וחייבים עליו כרת ולחכמים אין בו חיוב כרת עד שיפגל בכל המתיר, וכתוב להדיא שנחלקו גם בחשב בקומץ ושתק בלבונה, ויש לבאר שהכוונה שכבר נתן את הלבונה בשתיקה מתחילה, אך יש לומר שתי תשובות שא"כ זה כמו הרישא, ועוד ששנינו להדיא 'ואח"כ' נתן את הלבונה, ורב חנינא מבאר שמדובר שכהן אחר הקטיר אח"כ את הלבונה שלא שייך לומר על דעת הראשונה הוא עושה, אך יש להוכיח ממה ששנינו שרק בדמים שניתנים בחוץ פיגל בכל אחד אך בדמים שבאים על מזבח הפנימי כגון מ"ג הזאות של יוה"כ ו"א של פר כהן משוח ו"א של פר העלם של ציבור אם פיגל בין בראשונה ובין בשניה ובין בשלישית לר"מ הוא פיגול וחייבים עליו כרת ולחכמים אין בו

כרת עד שיפגל בכל המתיר, ורואים שנחלקו גם כשניתן לומר על דעת הראשונה הוא עושה, ואין לומר שגם כאן מדובר בשתי דעות שניתן להעמיד כך רק למ"ד שכהן אחר יכול להמשיך בעבודה של כהן אחר שדורשים פר אפילו בדמו של פר אך אם נאמר שדורשים ולא בדמו של פר א"כ כהן אחר לא יכול להמשיך את העבודה של כהן אחר, ורבא מבאר שמדובר שהוא פיגל בראשונה ושתק בשניה ואח"כ פיגל בשלישית שמוכח ממחשבתו שהוא לא עשה על דעת הראשונה שא"כ מדוע הוא היה צריך לחשוב שוב בשלישית, ורב אשי דוחה שלא כתוב שתק, ורב אשי מבאר שמדובר שהוא פיגל בראשונה ובשניה ובשלישית ואומרים שאם היתה כוונתו על הראשונה א"כ מדוע הוא צריך לומר שוב בכל עבודה, **עמוד ב** אך קשה שכתוב 'בין' בכל עבודה א"כ משמע שפיגל באחת מהם ולא אומרים לחכמים שהוא עושה על דעת הראשונה.

יש להקשות לדעת ר"מ שיש פיגול הרי חיוב כרת הוא רק אחר שקרבו כל המתירים שכהרצאת כשר כך הרצאה לפיגול ואם הדם נפסל בחשב בפנים א"כ אח"כ הוא מזה מים בעלמא, ורבה מבאר שמדובר שהקריב ד' פרים וד' שעירים שהדם לא נפסל ביניהם, ורבא מבאר שמדובר בפר ושעיר אחד, אך יש לומר שלפגל זה מרצה אפילו שאינו מרצה להכשר.

יש לדייק על מה שכתוב מ"ג מתנות שיש ברייתא שכתוב מ"ז מתנות, ויש לומר שזה תלוי שאם מערבים את דם הפר ודם השעיר יחד למתן קרנות א"כ יש מ"ג מתנות ואם לא מערבים אותם למתן קרנות א"כ כל אחד ניתן בנפרד ויש מ"ז מתנות, ויש ברייתא שמנו מ"ח מתנות ויש לומר שזה כמ"ד ששיריים מעכבים וחישבו את השיריים ולמ"ד שאינם מעכבים יש מ"ז.

נחלקו באופן שפיגל בהולכה שלר' יוחנן הולכה כקמיצה והיא מפגלת, ולר"ל היא לא כקמיצה לר"ל מובן שזה נקרא חצי מתיר כי יש הולכה בלבונה, אך לר' יוחנן יש להבין מדוע זה מפגל, ורבא מבאר שר' יוחנן סבר שעבודה שאינה מתירה שהרי ניתן להוליך שלא ברגל אינה נחשבת מתיר ויכול לפגל עליה בפני עצמה, ואביי מקשה ששחיטת אחד מכבשי עצרת היא עבודה שאינה מתירה וגם בה נחלקו כמו ששנינו בשחט אחד מהכבשים לאכול משתי החלות למחר או שהקטיר אחד מהבזיכים לאכול משני הסדרים למחר לר"מ זה פיגול ויש בו כרת ולחכמים אין בו כרת, אמר רבא הרי לחם לא מתקדש באפיה אלא בשחיטת הכבשים והבא לקדש זה כמו הבא להתיר, ורב שימי בר אשי מוכיח ממה ששנינו לגבי פסח אחרים אומרים שאם הקדים מולים לערלים כשר ואם הקדים ערלים למולים פסול וידוע לנו שאחרים סברו שמפגלים בחצי מתיר, אמר רבא שהדם לא מתקדש בצואר הבהמה אלא הסכין מקדשת אותו והבא לקדש הוא כבא להתיר, ויש להוכיח ממה ששנינו שמחשבה פוסלת בקמיצה ובמתן כלי ובהילוך ומשמע הילוך של הקטרה, ויש לדחות שהכוונה להילוך של מתן כלי, אך לפ"ז היה צריך לכתוב בהילוך ובמתן כלי ולא להיפך, אך יש לומר שאכן נהפוך בברייתא בהילוך ובמתן כלי, אך קשה א"כ מדוע כתוב בא לו להקטרה ויש לשנות בא לו להולכה, ויש לומר שכיון שהולכה היא צורך הקטרה זה נקרא הקטרה, אך עדיין קשה מדוע כתוב נתן את הקומץ בשתיקה וצריך לכתוב הולך.

אם הקטיר כדי שומשום על מנת לאכול שומשום עד שכילה את כל הקומץ נחלקו רב חסדא ורב המנונא ורב ששת אם הוא פיגול או פסול או שזה כשר, ולכאורה מי שסבר שזה פיגול זה כר"מ ומי שאמר פסול זה כחכמים ומי שאמר כשר זה כרבי, אך יש לדחות שר"מ דיבר רק כשחשב בשיעורו אך כאן שלא חשב בשיעורו הוא לא יפגל, וחכמים שסברו שאין פיגול במשנה כי הוא לא חשב בכלו אך כשהוא חשב בכל המתיר זה יהיה פיגול, וגם רבי שאמר שאין חצאים מצטרפים זה רק כשלא גמר את השיעור באותה עבודה אך כאן שהוא מילא את השיעור באותה עבודה הוא יפסול, אלא יש לומר שכאן נחלקו לדעת כל התנאים מי שאמר שלכו"ע זה פיגול כי זה דרך אכילה והקטרה, ומי שאמר שזה רק פסול כי זה לא דרך אכילה והקטרה וזה כמנחה שלא הוקטרה, ומי שהכשיר לכו"ע סובר שזה לא דרך אכילה והקטרה.

דף יז חחרפים של פומבדייתא אמרו שמחשבת הקטרה בלבונה מפגלת הקטרה בקומץ ואף לרבנן שלא מפגלים בחצי מתיר זה

רק כשחשב בשיריים והלבונה נשארה כמו שהיא אך אם חשב בלבונה זה כחשב בכל המתיר, ורוב הוכיח את זה ממה ששנינו זה הכלל כל הקומץ ונתן בכלי והמוליך והמקטיר לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר חוץ למקומו פסול ואין בו כרת וחוף לזמנו פיגול וחייבים עליו כרת, ולכאורה משמע הקטרה כמו השאר שזה בין לאכול ובין להקטיר, ויש לדחות שהמחשבה בכלום זה בין לאכול ובין להקטיר ובהקטרה המחשבה היא רק לאכול.

רב מנשיא בר גדא ישב לפני אביי ואמר בשם רב חסדא שהקטרת לבונה לא מפגלת הקטרת קומץ ואף לר"מ שמפגלים בחצי מתיר זה רק בחשב בשיריים שהקומץ הוא המתיר שלהם אך לגבי לבונה שהקומץ הוא לא המתיר שלה הוא לא יכול לפגל בה, ואביי שאל אותו האם הוא אמר את זה בשם רב וכן שנינו להדיא שרב חסדא אמר בשם רב שהקטרה לא מפגלת הקטרה, ורב יעקב בר אידי הוכיח כן לאביי ממה ששנינו שאם שחט אחד מהכבשים על מנת לאכול ממנו למחר הוא פיגול וחבירו כשר ואם חשב בו על מנת לאכול מחבירו למחר שניהם כשרים משמע שכיוון שהוא לא המתיר שלו לכן אינו מפגל בו, ויש לדחות ששם הם לא נקבעו בכלי אחד אך כשנקבעו בכלי אחד הלבונה תפגל בקומץ, ורב המנונא אמר שרב חנינא הבליע לי את הדברים הללו וזה שקול לי ככל תלמודי שאם הקטיר קומץ על מנת להקטיר לבונה או לאכול שיריים למחר זה פיגול ולכאורה אם הוא בא לחדש שהקטרה מפגלת הקטרה מדוע הוא לא אמר הקטיר קומץ להקטיר לבונה ואם הוא בא לחדש שמפגלים בחצי מתיר שיאמר הקטיר קומץ לאכול שיריים ואם הוא רצה לחדש את שני הדברים הוא צריך לומר הקטיר קומץ להקטיר לבונה ולאכול משירייה למחר, ורב אדא בר אהבה מבאר שהוא סובר שהקטרה לא מפגלת הקטרה ולא מפגלים בחצי מתיר ומה שפיגל כאן זה בגלל שפשטה המחשבה בכל המנחה.

תלמיד אחד שנה לפני רב יצחק בר אבא שאם הקטיר קומץ לאכול שיריים לדברי הכל זה פיגול ולכאורה נחלקו בזה ר"מ וחכמים, אלא הכוונה שדברי הכל פסול, ולכאורה קשה מדוע הוא לא אמר שלר"מ זה פיגול ויש לומר שלמדו אותו שזה לכ"ע והתחלף לו פיגול בפסול אך לא התחלף לו אם זה לדעה אחת או לכ"ע.

פרק הקומץ את המנחה

משנה מי שקמץ מנחה על מנת לאכול דבר שאין דרכו לאכול ולהקטיר דבר שאין דרכו להקטיר כשרה ור"א פוסל, ואם חשב לאכול דבר שדרכו לאכול ולהקטיר דבר שדרכו להקטיר פחות מכזית כשר אם חשב לאכול כחצי זית ולהקטיר כחצי זית כשר כי אכילה והקטרה לא מצטרפים. **גמרא** ר' אסי מבאר בשם ר' יוחנן שר"א למד מהפסוק **ואם אכל יאכל מבשר זבח שלמיו** שמדובר בשתי אכילות אדם ואכילת מזבח וללמד שכמו שמחשבים באכילת אדם כך מחשבים באכילת מזבח וכמו שמחשבים מאכילת אדם לאכילת אדם ומאכילת מזבח לאכילת מזבח כך מחשבים מאכילת אדם למזבח ומאכילת מזבח לאכילת אדם והיינו ממה שהתורה הוציאה הקטרה בלשון אכילה, ורבנן סוברים שמה שהתורה נקטה בלשון אכילה **עמוד ב** הוא ללמד שאין הבדל אם חשב למזבח בלשון אכילה או בלשון הקטרה, ועוד שזה מלמד שכמו ששיעור אכילה הוא בכזית כך שיעור הקטרה הוא בכזית אך ודאי מדובר באכילה שדרכו בכך, ור"א למד שא"כ היה צריך לכתוב או האכל האכל או יאכל יאכל והתורה כתבה **האכל יאכל** ללמד גם שמחשבת אכילה והקטרה מצטרפים, ר' זירא הקשה לר' אסי שאם זה טעמו של ר"א א"כ מדוע אינו חייב כרת, ואין לומר שאכן חייב כרת שהרי ר' אסי עצמו אמר בשם ר' יוחנן שר"א מודה שאינו ענוש כרת, אמר ר' אסי שנחלקו תנאים בדעת ר"א אם פסול מדאורייתא או רק מדרבנן ששנינו שמי ששחט את הזבח על מנת לשתות מדמו למחר או להקטיר מבשרו למחר או לאכול מאימוריו למחר כשר ור"א פוסל, ואם חשב להניח מדמו למחר ר' יהודה פוסל ור' אלעזר אמר שגם בזו ר"א פוסל וחכמים מכשירים ולא מסתבר שר' יהודה דיבר לדעת חכמים שהרי הם מכשירים גם כשחשב בלשון אכילה ק"ו כשחשב בלשון שאינו ראוי, ואם ר' יהודה אמר לדעת ר"א ואמר ר' אלעזר שגם בזה חכמים יכשירו מה הוא הוסיף על ר' יהודה ולכאורה הם נחלקו אם יהיה כרת שלר'

יהודה בלהניח זה רק פסול א"כ לשתות ולהקטיר יהיה גם כרת, ור' אלעזר בא לומר שלכו"ע לא יהיה כרת, ויש לומר שלכו"ע אין כרת ויש בזה ג' שיטות שלת"ק בדם ובשר נחלקו לשתות דם ולהקטיר בשר אך להניח כשר לכו"ע,

דף יח ור' יהודה נחלקו בדם ובשר ולהניח פוסל לכו"ע שגזורים מקצת דמו משום כל דמו שהוא פסול דאורייתא כמו ששנינו שאמר ר' יהודה אינם מודים לי שאם הניחו למחר פסול ואם חשב להניחו למחר פסול, ור' אלעזר אומר שגם בזו ר"א פסל ולחכמים כשר, אך קשה וכי ר' יהודה אמר שלכו"ע להניח מדמו פסול הרי שנינו שרבי אמר שכשהוא הלך למצוא את מדתו אצל ר"א בן שמוע או למצוא את מדתו של ר"א בן שמוע הוא מצא את יוסף הבבלי וישב לפניו והוא היה חביב לו ביותר עד שהגיעו להלכה אחת שרבי שאל מה דינו של השוחט זבח להניח מדמו למחר והוא אמר לו שכשר וכך אמר לו בערבית וגם בשחרית וכן בצהרים, ובמנחה הוא אמר לו כשר אך ר"א פסל וצהבו פניו של יוסף הבבלי משמחה אמר לו ר"א וכי עד עכשיו לא כיוונו את שמועתינו אמר לו רבי אכן אלא שר' יהודה שנה לי שפסול וחפשי בכל תלמידיו למצוא לו חבר ולא מצאתי ועכשיו ששנית לי פסול החזרתי לי את אברתי וזלגו עיני ר"א בן שמוע דמעות והוא אמר אשריכם תלמידי חכמים שדברי תורה חביבים עליכם ביותר וקרא עליו את הפסוק **מה אהבתי תורתך כל היום היא שיחתי**, והיינו שר' יהודה הוא בנו של ר' אלעאי שהוא תלמידו של ר"א לכן הוא שנה לו את דעתו של ר"א ואם נאמר שהוא שנה לו שלכו"ע פסול איזה אבידה הוא מצא אלא שהוא שנה לו שזה מחלוקת והוא שנה לו כשר ור"א פוסל, ומה שכתוב בברייתא הא מפני שר' יהודה בנו של ר' אלעאי תלמידו של ר"א, הרי גם אנו שנינו שזה מחלוקת אלא ודאי שר' יהודה שנה לו שפסול לכו"ע והחזרת אברתי היינו שמצא שמישהו בעולם פסל.

משנה אם לא יצק ולא בלל ולא פתת ולא מלח ולא הניף ולא הגיש או שפתת פתים מרובות ולא משחם כשר. **גמרא** אין לפרש שלא יצק כלל שהרי זה כתוב פעמיים לעכב אלא הכוונה שלא יצק כהן אלא זר, אך לפ"ז בלא בלל נפרש כך שלא בלל כהן אלא זר ואם לא בלל כלל פסול **עמוד ב** וקשה ששנינו שששים עשרונות נבללים וששים ואחד לא נבללים והקשו על כך מה הני"מ שהם לא נבללים הרי שנינו שאם לא בלל כשר וביאר ר' זירא שמה שראוי לבלילה הביילה מעכבת בו ומה שלא ראוי לבלילה הביילה לא מעכבת בו, אך יש לומר שכל חלק במשנה זה דין אחר שלא יצק הכוונה לא יצק כהן אלא זר ולא בלל הכוונה לא בלל כלל.

שנינו במשנה שאם פתת פתים מרובות כשר, ויש להקשות שאם לא פתת כלל כשר כ"ש כשפתת פתים מרובות כשר, ויש לבאר שפתים מרובות הכוונה שהוא ריבה בפתיים, ועוד יש לפרש שהכוונה פתים מרובות ממש והחידוש הוא שלא נאמר שרק כשיש תורת חלות עליהם כשרות וכאן אין תורת חלות ולא תורת פתיים, קמ"ל שכשר.

לכאורה משנתינו לא כדעת ר"ש שאומר שכהן שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה שכתוב **המקריב את דם השלמים ואת החלב מבני אהרן לו תהיה שוק הימין למנה** שרק מי שמודה בעבודה יש לו חלק כהונה ומי שאינו מודה בעבודה אין לו חלק בכהונה, ושאר ט"ו עבודות יציקות בלילות פתיחות מליחות תנופות הגשות קמיצות והקטרות מליקות קבלות והזאות והשקאת סוטה ועריפת עגלה וטהרת מצורע ונשיאת כפים מבפנים ומבחוץ, ולומדים את כולם ממה שכתוב **מבני אהרן** שעבודה המסורה לבני אהרן כל כהן שלא מודה בה אין לו חלק בכהונה, ור"נ אומר שאצלנו מדובר במנחת ישראל שהיא בת קמיצה ורק מקמיצה ואילך מצות כהונה ויציקה ובלילה כשרים בזר אך מנחת כהנים שאינה בת קמיצה צריכה כהונה מתחילה, ורובא מקשה הרי יציקה במנחת כהנים למדו ממנחת ישראל וא"כ כמו שיציקה במנחת ישראל כשרים בזר כך יציקה של מנחת כהנים כשרה בזר, וללישנא בתרא ר"נ תירץ שבמנחות הנקמצות יציקה ובלילה כשרים בזר ובמנחות שאינם נקמצות יציקה ובלילה פסולים בזר, ורובא מקשה שמנחות שאינם נקמצות לומדים מהנקמצות וא"כ כמו שבנקמצות יציקה ובלילה כשרים בזר כך באינם נקמצות זה כשר בזר אלא ודאי שמשנתינו לא כר"ש.

חכמים למדו מהפסוק ויצק עליה שמן ונתן עליה לבונה והביאה אל בני אהרן הכהן וקמץ שרק מקמיצה ואלך זה מצות כהונה ויציקה ובלילה כשרים בזר,

דף יט ור"ש סובר שכשכתוב **בני אהרן הכהנים** דורשים את הפסוק לפני ולאחריו, ויש להקשות ששנינו על הפסוק **ולקח הכהן מדם החטאת ונתן על קרנות המזבח באצבעו ולקח מלמד שקבלה היא בימין, באצבעו ונתן מלמד שהנתנה היא בימין** ואמר ר"ש וכי נאמר יד בקבלה וכיון שלא נאמר יד בקבלה קיבל בשמאל כשר, ואמר אביי שנחלקו אם המקרא נדרש לפני ולאחריו ור"ש סובר שהמקרא נדרש רק לאחריו, אלא יש לבאר כאן שר"ש למד מ**והביאה** שהי"ו מוסיף על ענין ראשון, אך קשה שדרשו בפסוק **ושחט את בן הבקר והקריבו בני אהרן הכהנים את הדם וזרקו את הדם** שמצות כהונה היא רק מקבלה ואילך ושחיטה כשרה בזר ואם נאמר שלר"ש הו"י מוסיף על ענין ראשון א"כ שחיטה פסולה בזר, ויש לומר שכתוב **שם וסמך ושחט** וכמו שסמיכה היא בזרים כך השחיטה היא בזרים, ואין לומר שכמו שסמיכה היא בבעלים כך שחיטה היא בבעלים שהרי יש ללמוד ק"ו שאם זריקה שהיא עיקר כפרה אינה צריכה בעלים ודאי ששחיטה שאינה עיקר כפרה שאינה טעונה בבעלים, ואין לומר שלומדים אפשר משאי אפשר שהרי התורה גילתה ביה"כ **ושחט את פר החטאת אשר לו** מכלל שבכל מקום השחיטה היא לא בבעלים.

רב אומר שכל מקום שכתוב **תורה וחוקה** זה מעכב ומשמע שצריך את שניהם לעכב כמו שכתוב **זאת חוקת התורה**, אך קשה שבניזיר כתוב רק תורה ובכ"ז רב אמר שתנופה מעכבת בניזיר, ויש לומר שכיון שכתוב **כן יעשה** זה כאילו כתוב בו חוקה, ויש להקשות שבתורה כתוב רק תורה ושנינו שד' לחמים שבתורה מעכבים זה את זה, ויש לומר שתורה הוקשה לניזיר שכתוב **על זבח תודת שלמיו** ושנינו שמשלמיו לומדים לרבות שלמי ניזיר, ויש להקשות שבמצורע כתוב רק תורה ושנינו שד' מינים שבמצורע מעכבים זה את זה, ויש לומר שכיוון שכתוב **זאת תהיה תורת המצורע** זה נחשב כאילו כתוב בו חוקה, ויש להקשות שביה"כ כתוב רק חוקה ושנינו שעירי יוה"כ מעכבים זה את זה, אלא יש לומר שרב אמר שכשכתוב תורה או חוקה זה מעכב, אך קשה שבשאר קרבנות כתוב תורה ואינם מעכבים, אלא יש לומר שתורה צריכה חוקה וכשכתוב חוקה לא צריך לכתוב גם תורה ומה שרב אמר תורה וחוקה הכוונה שאף שכתוב תורה אם כתוב חוקה זה מעכב ואם לא כתוב חוקה זה לא מעכב, ויש להקשות שבמנחה כתוב חוקה ובכ"ז רב אמר שכל מקום שהתורה שנתה בו במנחה זה מעכב ומשמע שאם התורה לא שנתה זה לא מעכב, ויש לומר שמה שכתוב חוקה זה רק על האכילה, אך קשה שבלחם הפנים כתוב חוקה על האכילה ובכ"ז שנינו ששני סדרים מעכבים זה את זה ושני ביזכים מעכבים זה את זה והסדרים והביזכים מעכבים זה את זה, אלא שכשכתוב על האכילה זה אומר על כל הענין אלא שבמנחה כתוב **מגרשה ומשמנה, עמוד ב** שרק גרש ושמן מעכבים ושאר דברים אינם מעכבים.

רב סובר שכשהכתוב שנה במנחה זה לעכב ושמואל סובר שרק גרש ושמן מעכבים ולא שאר דברים, וקשה לדעת שמואל וכי כשהכתוב שנה זה לא מעכב אלא ודאי שכשהכתוב שנה זה מעכב ונחלקו בפסוק **מלא קומצו ובקומצו** אם זה נקרא שהכתוב שנה לעכב, ששנינו על הפסוק **מלא קומצו בקומצו** שלא יעשה מדה לקומץ, ורב סובר שזה נחשב שהפסוק שנה לעכב שהרי כתוב **ויקרב את המנחה וימלא כפו ממנה** ושמואל סובר שלא לומדים דורות משעה, אך קשה ששנינו שכלי הלח מקדשים את הלח ומדת היבש מקדשת את היבש וכלי הלח לא מקדשים את היבש ומדת היבש לא מקדשת את הלח ושמואל אמר שרק מדת היבש לא מקדשת אך מזרקות מקדשים שכתוב **שניהם מלאים סולת** א"כ שמואל למד דורות משעה, ויש לומר שבנשיאים הכתוב שנה י"ב פעמים, ורב כהנא ורב אסי הקשו לרב שבהגשה הכתוב שנה ובכ"ז היא לא מעכבת, ויש לומר שמה שהתורה שנתה בפסוק **זאת תורת המנחה הקרב אותה בני אהרן לפני ה'** זה לא נקרא ששנה כי זה רק לקבוע לה מקום, ששנינו על הפסוק **לפני ה'** שאין לפרש שזה במערב שהרי כתוב **אל פני המזבח** ואין לומר שזה בדרום שהרי נאמר **לפני ה'** ולמדו מזה שמגישה בקרן

דרומית מערבית כנגד חודה של קרן ודיו ור"א אומר שלא נאמר שיגיש במערב הקרן או בדרומה שכל מקום שיש שני פסוקים שאחד מקיים את עצמו ומקיים את חברו ואחד מקיים את עצמו ומבטל את חברו ותופשים את הפסוק שמקיים את עצמו ומבטל את חברו **לפני ה'** במערב מבטלים את הפסוק **אל פני המזבח** בדרום וכשאומרים **אל פני המזבח** בדרום מקיימים **לפני ה'**, ומבאר רב אשי שהתנא סובר שכל המזבח הוא בצפון, ויש להקשות שבמלח התורה לא שנתה ובכ"ז הוא מעכב ששנינו על הפסוק **ברית מלח עולם היא**,

דף כ ודרש ר' יהודה שנאמר **ברית מלח**, ור"ש אומר שכאן נאמר **ברית מלח** וכתוב בפנחס **ברית כהונת עולם** וכמו שאי אפשר להקריב בלי כהן כך אי אפשר להקריב בלי מלח ואמר רב יוסף שרב סובר כמו התנא במשנתנו שאם לא מלח כשר, אמר אביי שכמו שביארנו בלא יצק שהכוונה שלא יצק כהן אלא זר כך לא מלח הכוונה שכהן לא מלח אלא זר, אמר רב יוסף איך עולה על דעתך שהזר מתקרב למזבח, ועוד יש לומר שכיון שכתוב בו ברית זה כאילו שנה בו הפסוק, אך קשה וכי לא שנה בו הכתוב הרי נאמר **וכל קרבן מנחתך במלח תמלח** ויש לומר שמשם למדו כמו ששנינו שאם נאמר קרבן במלח היינו שומעים אפילו עצים ודם נקראים קרבן וכתוב **מנחה** שכמו שמנחה היא מיוחדת ואחרים באים לה חובה כך כל מה שאחרים באים לה חובה ואין ללמוד שכמו שמנחה מתירה כך כל מי שמתיר ונרבה דם, שהרי כתוב **מעל מנחתך** ולא מעל דמך, ואין לומר שכל המנחה טעונה מלח שהרי כתוב **קרבן** שרק מה שהוא קרב טעון מלח ולמדנו קומץ, ולבונה מרבים שהיא באה עם המנחה בכלי אחד ומרבים לבונה שבאה בפני עצמה ועם הביזכים והקטרת מנחת כהנים ומנחת כהן משיח ומנחת נסכים ואימורי חטאת ואשם ואימורי קדשים קלים ושל קדשי קדשים ואברי עולה ועולת העוף מרבים מהפסוק **על כל קרבנך תקריב מלח**, ויש להקשות מדוע הברייתא אמרה שלמדו מלח בלבונה כי היא באה בכלי אחד הרי ניתן ללמוד ממה שאחרים באים חובה לה, ויש לומר שהברייתא למדה שלכאורה **קרבן** זה כלל ומנחה זה פרט ואין בכלל אלא מה שבפרט ורק מנחה צריכה מלח והברייתא אומרת שעל כל קרבנך זה כלל נוסף וכלל ופרט וכלל לומדים כעין הפרט שמה שאחרים באים חובה לה, ולכאורה יש לומר שנלמד כעין הפרט כל מה שצריך עצים או שנאמר שמה שאחרים באים חובה לה זה לבונה ונרבה דם שיש עמו נסכים, אך יש לומר שהנסכים באים עם האימורים שזה כשתיה שעם האכילה, אך לכאורה נאמר שהיין בא בגלל הדם שזה שמחה שאחר כפרה, ולכן למדו לבונה שהיא באה עמה בכלי אחד אך בעצים כמו שהמנחה כשרה בהם כך כל הקרבנות, אך לכאורה נלמד כעין הפרט שאחרים באים חובה לה והיא מתירה ונרבה לבונה שבאה בביזכים שהיא מתירה את הלחם ולא נרבה דבר אחר, אך יש לומר שממה שהברייתא באה למעט דם מולא על דמך א"כ משמע שכל השאר נלמדים בצד אחד כעין הפרט.

יש להקשות שנמעט **מעל מנחתך** ולא מעל אברייך, יש לומר שמסתבר לרבות אברים שהם דומים למנחה שאחרים באים חובה להם והיא אישים כמותה ובחוף כמותה ויש ממנה נותר כמותה וכן טומאה וכן מעילה **עמוד ב** ומצד שני יש לרבות דם כי הוא מתיר כמותה והוא נפסל בשקיעת החמה כמותה, אך יש לומר שיש יותר צדדים לרבות אברים מאשר לרבות דם.

שנינו בברייתא שהיינו מרבים עצים ודם שהם נקראים קרבן ולכאורה זה כדעת רבי שעצים נקראים קרבן ולרבי אכן עצים טעונים מלח כמו ששנינו שלמדו מהפסוק **קרבן מנחה** שמתנדבים עצים ושיעורם שני גזירים וכמו שכתוב **והגורלות הפלנו על קרבן העצים** ורבי אומר שעצים הם קרבן מנחה והם טעונים מלח והגשה, ורבא אומר שלרבי עצים טעונים קמיצה ורב פפא מוסיף שעצים צריכים עצים, ויש לומר שמוחקים מהברייתא עצים והפסוק ממעט רק דם, אך קשה שדם ממעטים כבר מהפסוק **מעל מנחתך** ולא מעל דמך.